

Даниял кітабы — жүз қырық жетінші бөлім

Американдық саясатты қалыптастырудағы діни қозғалыстардың рөлі: Пэт Робертсоннан Христиан коалициясына дейін

Jeff Pippenger

2024-03-20

Алдыңғы мақаланы біз мынадай абзацпен аяқтадық:

«Спиритизм арқылы көрініс табатын керемет жасаушы күш Құдайға емес, адамдарға мойынсұнуды таңдағандарға қарсы емес, Құдайға адамдардан гөрі мойынсұнуды таңдағандарға қарсы өз ықпалын жүргізетін болады. Рухтардан келетін хабарлар Құдай оларды жексенбіні теріске шығарушыларды өз қателіктеріне иландыру үшін жібергенін жариялап, елдің заңдарына Құдай заңы сияқты мойынсұну керек екенін растайтын болады. Олар дүниедегі зор зұлымдыққа налып, адамгершіліктің құлдыраған күйі жексенбіні қорлаудан туындағаны туралы дін мұғалімдерінің куәлігін қостайтын болады. Олардың куәлігін қабылдаудан бас тартатындардың бәріне қарсы қоздырылатын ашу-ыза зор болмақ». Ұлы күрес, 589, 590.

«Адамгершілік ахуалының азғындаған күйі жексенбінің қорлануынан туындады» деген дін мұғалімдерінің куәлігі — Америка Құрама Штаттарында күнге табынуды күштеп енгізуге алып баратын тарихтың бір межелік белгісі. Америкалық телеуағыздаушы, Christian Broadcasting Network (CBN) және Christian Coalition ұйымдарының негізін қалаушы Пэт Робертсон 1988 жылы Республикашылдар партиясының праймеризи барысында Америка Құрама Штаттарының Президенттігіне кандидат болды. Робертсонның науқаны консервативті христиан сайлаушыларын жұмылдыруға және оның евангелиялық сенімдеріне сай келетін әлеуметтік әрі моральдық мәселелерді ілгерілетуге бағытталды. Ақыр заман кезінде, 1989 жылы, соңғы сегіз президенттің біріншісінің тарихында Christian Coalition ұйымының жетекшісі әрі негізін қалаушы президенттікке үміткер болды. Рейганның президенттік тарихы соңғы республикашыл президенттің тарихын бейнелейді.

Құдайдың соттары «Ұлы айқастағы» алдыңғы үзіндіні жүзеге асыратын, әрі Christian Coalition-ның ісімен параллель болатын жағдайды тудыруға таяп қалды. Christian Coalition, Сестра Уайт үкімет тізгінін ұстап отырғандар шеше алмайды деп көрсеткен моральдық және әлеуметтік мәселелерді шешу үшін пайда болды. Рейган тарихындағы Christian Coalition өте таяу болашақтағы соған ұқсас бір қозғалысты білдіреді. Пайғамбарлық тұрғыдан Christian Coalition 1880-ші және 1890-шы жылдардағы Blair Bills-пен байланысты жексенбілік заң дағдарысы кезінде National Reform Movement арқылы типтелді. National Reform Movement 1888 жылы құрылды, және Сестра Уайт өз жазбаларында дәл сол қозғалысқа арнайы тоқталды.

«Құдай халқын ұлы бір дағдарыс күтіп тұр. Әлемді де дағдарыс күтіп тұр. Барлық ғасырлардағы ең шешуші күрес дәл алдымызда тұр. Қырық жылдан астам уақыт бойы біз пайғамбарлық сөздің беделіне сүйеніп, таяп келе жатыр деп жариялаған оқиғалар

енді көз алдымызда жүзеге асып жатыр. Ар-ождан бостандығын шектейтін Конституцияға түзету енгізу мәселесі халықтың заң шығарушыларының алдына әлдеқашан қойылды. Жексенбіні сақтау тәртібін мәжбүрлеп енгізу мәселесі ұлттық деңгейдегі мүдде мен маңызға ие мәселеге айналды. Бұл қозғалыстың нәтижесі қандай болатынын біз жақсы білеміз. Бірақ біз сол сынаққа дайынбыз ба? Құдай бізге тапсырған, халықты алдарындағы қауіп жөнінде ескерту міндетін біз адал орындадық па?»

«Жексенбіні мәжбүрлеп сақтатуға бағытталған осы қозғалысқа қатысып жүргендердің өздерінің арасында да, оның осы әрекетінен кейін қандай салдар туатынынан соқыр болып отырғандары көп. Олар өздерінің діни бостандыққа тікелей соққы беріп жатқанын көрмейді. Киелі кітаптағы сенбі күніне қатысты талаптарды және жексенбі институтының негізделіп отырған жалған іргетасын ешқашан түсінбегендер де көп. Діни заңнаманы қолдауға бағытталған қандай да бір қозғалыс, шын мәнінде, ар-ождан бостандығына соншама көп ғасырлар бойы табандылықпен қарсы соғысып келген папалыққа жасалған ымыра болып табылады. Жексенбі сақтауы өзінің өмір сүруін “заңсыздық құпиясына” борышты, христиандық деп аталатын институт ретіндегі болмысы да содан; ал оны мәжбүрлеп орындату — Римшілдіктің түп қазығы болып табылатын қағидаларды іс жүзінде мойындау болады. Біздің халқымыз жексенбі заңын қабылдау арқылы өз үкіметінің қағидаларын осылайша тәрк ететін болса, протестантизм осы әрекеті арқылы папалықпен қол алысады; бұл — көптен бері қайтадан белсенді деспотизмге ұмтылып шығуға қолайлы сәтті аңдып келген зорлықшыл өктемдікке жан бітіруден өзге ештеңе емес.»

«Ұлттық реформалар қозғалысы, діни заң шығару билігін жүзеге асыра отырып, толық дамыған кезінде өткен дәуірлерде үстемдік еткен сол бір төзімсіздік пен езгіні танытатын болады. Ол замандарда адамдық кеңестер Құдайлықтың айрықша құзыреттерін иемденіп, ар-ождан бостандығын өздерінің өктем билігінің астында таптап-жаншыды; ал олардың әмірлеріне қарсы тұрғандарды түрмеге қамау, жер аудару және өлім күтіп тұрды. Егер папалық немесе оның принциптері қайтадан заң арқылы билікке жеткізілетін болса, халық арасында кең тараған адасуларға бола ар-ождан мен ақиқатты құрбан етпейтіндерге қарсы қудалау оты қайта тұтанатын болады. Бұл зұлымдық жүзеге асу қарсаңында тұр.»

«Құдай бізге алдымыздағы қауіптерді көрсететін нұр бергенде, оны халықтың алдына жеткізу үшін қолымыздан келетін барлық күш-жігерді жұмсауды елемей қойсақ, Оның алдында қалайша кінәсіз тұра аламыз? Осындай аса маңызды мәселеге оларды ескертусіз бетпе-бет қалдыруға қалайша қанағаттана аламыз?»

«Алдымызда Құдай заңының адамдар заңдарымен күшін жоюына қарсы оны қорғау жолында түрмеге қамалу, мал-мүліктен айырылу, тіпті өмірдің өзін жоғалту қаупімен ұштасқан үздіксіз күрес күтіп тұр. Мұндай жағдайда осы дүниенің саясаты тыныштық пен келісім үшін ел заңдарына сырттай бағынуға үндейтін болады. Тіпті кейбіреулер мұндай жолды Киелі жазбамен де дәлелдеуге тырысады: “Әрбір жан жоғарғы билікке бағынсын.... Бар биліктер Құдай тарапынан белгіленген”».

«Бірақ өткен замандарда Құдайдың қызметшілері қандай жол ұстанды? Шәкірттер Мәсіхті және Оның айқышқа шегеленгенін, Оның қайта тірілгенінен кейін, уағыздағанда, билік иелері оларға ендігәрі Иса атымен сөйлемеуді де, үйретпеуді де бұйырды. “Ал Петір мен Жохан оларға жауап беріп: Құдайдың алдында сендерге Құдайдан гөрі көбірек құлақ асу дұрыс па, өздерің төрелік етіңдер. Өйткені біз көргеніміз бен естігенімізді айтпай тұра алмаймыз”, — деді. Олар Мәсіх арқылы құтқарылу туралы ізгі хабарды уағыздауды жалғастырды, әрі Құдайдың күдіреті сол хабарға куәлік етті». Testimonies, volume 5, 711–713.

Құдайдың соттары Америка Құрама Штаттарының әлеуметтік, экономикалық және діни салаларында сондай бір ахуалды туғызуға таяп қалды; бұл ахуал діни жетекшілердің, 1880-ші және 1890-шы жылдарда алдын ала бейнеленгендей, әрі кейін 1989 жылы ақырзаман уақытын белгілеген президенттің тарихында тағы да көрінгендей, қоғамдық имандылықтың қайта жандануын талап ете бастауына негіз болатын қисынды қалыптастырады. «Құдай халқын ұлы дағдарыс күтіп тұр. Әлемді де дағдарыс күтіп тұр». Уайт әпке екі сұрақ қояды: «Құдай бізге алдымыздағы қауіптерді көрсететін нұр берген кезде, оны халықтың алдына жеткізу үшін қолымыздан келгеннің бәрін жасауға немқұрайды қарасак, Оның алдында қалайша ақтала аламыз? Оларды осы аса маңызды мәселемен еш ескертусіз бетпе-бет қалдыруға қанағаттана аламыз ба?»

Біздің алдымыздағы қауіптерді көрсетіп тұрған қандай да бір нұр болды ма, ал егер ешқандай нұр болмаған болса, сүйіспеншілікке толы Құдай Өз халқынан ескерту хабарын жеткізбегені үшін қалай есеп талап ете алар еді, егер олар сол ескерту хабарын ешқашан естімеген болса? Қымбатты Оқырман, осы мақалаларда көрсетілген нұр үшін сізден есеп талап етіледі.

Осы мақалалардағы Демократиялық айдаһар билігінің, Республикалық жалған пайғамбар билігінің, папалық биліктің, исламның және Лаодикеялық Адвентист шіркеуінің, сондай-ақ тура мағынадағы Израилдің сипаттамаларының нақты суреттемелері үстем билік иелері тарапынан өшпенділік сөзі деп есептелетін болады, бірақ бұлар — жолма-жол әдіснамасы арқылы бекітілген Құдай Сөзінен келген хабар, әрі сол жолдар Құдайдың үкімдері жуық арада күшейіп, жиілігі жағынан да үдей түсетінін жар салып тұр.

Пайғамбарлық тұрғыдан алғанда, ақырзаман уақытының дәл алдында, 1989 жылы, тарихта бірігіп шыққан Христиан коалициясының мәні жай ғана 1880-жылдар мен 1890-жылдарға жасалған параллельден гөрі анағұрлым тереңірек қолданымға ие. Біз жаңа ғана Уайт қарындастан келтірген үзіндіде ол спиритизмді Шайтанның дүниені тұтқынға түсіретін екі жолының бірі ретінде айқындайды, содан кейін оның жасайтын кереметтеріне қатысты біраз сөз арнайды.

1988 жылғы сайлаудан кейін, яғни Christian Coalition келгеннен соң, айдаһар патшалығында, аңның патшалығында және жалған пайғамбардың патшалығында шайтандық кереметтердің орасан зор көрінісі болды. Бұл құбылыстарды дұрыс сәйкестендіру маңызды, өйткені олар Америка Құрама Штаттарында жуық арада келетін жексенбілік заңнан кейін Мәсіхтің кейпіне енген Шайтанның келуін бейнелейді.

Католицизм аясында 1990-жылдары бүкіл әлем «тың Мәриям» деп аталатынның елестерін, сондай-ақ соған ілесе жүрген әулиелер мүсіндерінің қан ағызуы, аспандағы елестер кереметтері, бұлтсыз аспаннан гүл күлтелерінің жаууы және басқа да сандырақ шайтандық кереметтерді тамашалады. Сол кезеңдерде осы оқиғалар арқылы жүзеге асқан алдануларға тартылып, дүниенің түкпір-түкпірінен мыңдаған адамдар жаппай қажылық сапарларына шықты. Олар туралы кітаптар жазылды, журналистер тергеп-зерттеді, Time және Newsweek секілді журналдар бұл жайларды өздерінің бірінші беттерінде көрсетті.

Айдаһардың патшалығы аясында Үндістандағы үнді пұттары шайтандық ғажайыптарды паш етті: пұттардың аузына тосылған қасықтардағы не тостағандардағы құрбандық сусындары сол мүсіндер тарапынан ішіліп жатты. Үндістандағы бір шағын ауылда басталған бұл құбылыс Мысырдың бақаларындай бүкіл елге тарады. BBC теледидар жаңалықтары бұл құбылыс туралы түсіндірме хабар ұсынды, ал сөз соңында BBC-дің телерепортері: «Ертең Лондон музейіне барып, үнді пұттарының біріне бір стақан сүт ұсынсақ, не болар екен?» — деген сауал қойды. Келесі күнгі кешкі жаңалықтарда әлгі репортердің өзі Лондон музейінде көрсетілді, әрі камералар түсіріп тұрған кезде ол үлкен үнді пұтына бір стақан сүт ұсынды. Стақан пұттың ерніне тиген сәтте, сүт бірден мүсіннің ішіне сорылып кетті.

Америкалық үндістердің пайғамбарлықтарындағы спиритизм аясында «Миракл» деп аталатын ақ бизон 1994 жылғы 20 тамызда Висконсин штатының Джейнсвилл маңындағы Дэйв пен Валери Хайдердің фермасында дүниеге келді. Миракл ақ жүнді болып туды, және оның тууын кейбіреулер байырғы америкалықтардың бір пайғамбарлығының орындалуы деп санады. Байырғы америкалықтардың әртүрлі дәстүрлерінде ақ бизонның дүниеге келуі бірлік, бейбітшілік және рухани жаңаруды бейнелейтін қасиетті әрі айрықша маңызды оқиға ретінде қарастырылады. Миракл кеңінен назар аудартып, көптеген адамдар үшін үміт пен рухани мәннің символына айналды. Ақ бизон туралы пайғамбарлықтың түп-төркіні байырғы америкалықтардың спиритистік дінінің ең қасиетті реликвиясымен тікелей байланысты, өйткені ақ бизон туралы бастапқы хикаяда мәдениетке «rease pipe» енгізілген.

1994 жылы жолдан тайған протестантизмнің жалған пайғамбарының өрісінде Қасиетті Күлкі қозғалысы, сондай-ақ Торонто жарылқауы деп те аталатын қозғалыс, 1994 жылдың қаңтарында Канаданың Онтарио провинциясындағы Торонто қаласында орналасқан Toronto Airport Vineyard Church-та (қазіргі атауы Catch The Fire Toronto) басталды. Дәл пасторлар Джон мен Кэрол Арнотт жетекшілік еткен бірқатар ояну жиналыстары кезінде жиналғандардың арасында еріксіз күлу құбылысы, сондай-ақ қалтырау, жылау, жерге құлау немесе жануарларға еліктеу және жануарлардың дыбыстарын салу сияқты өзге де көріністер (көбіне “Рухта өлтірілген” немесе “Иемізде мас болған” деп аталатын) орын ала бастады.

Күлкі мен басқа да көріністерді оған қатысушылар Киелі Рухтың қатысуы мен әрекетіне теліді, соның салдарынан бұл құбылысты сипаттау үшін «Қасиетті күлкі» деген атау қолданылатын болды. Торонтодағы Airport Vineyard Church шіркеуіндегі жаңғыру жиналыстары дүниежүзінің түкпір-түкпірінен назар мен келушілерді тартты, соның нәтижесінде бұл қозғалыс басқа шіркеулер мен қауымдарға таралды. Адамдар күлкіні

бастан кешіру үшін әлемнің әр жерінен келді, ал өз шіркеулеріне қайтып оралғанда, сол шіркеулерде де көбіне сол жындық көріністер байқала бастайтын.

Пэт Робертсон 1960 жылы Christian Broadcasting Network (CBN) ұйымын құрды. CBN христиандық бағдарламаларға арналған алғашқы телевизиялық желілердің бірі болды және Америка Құрама Штаттарындағы христиандық хабар тарату индустриясының өсуінде елеулі рөл атқарды. Жылдар өте келе, CBN теледидар, радио және цифрлық медиа арқылы өз ауқымы мен ықпалын кеңейтіп, әлемдегі ең ірі христиандық медиа ұйымдарының біріне айналды.

1988 жылы ол Christian Coalition ұйымын құрды және Америка Құрама Штаттарының президенттігіне үміткер болды. Оның сенімдерінің түп-төркіні National Reform Movement пен Lord's Day Alliance ұйымдарына барып тіреледі. Бұл екі ұйым да 1888 жылы бастау алып, мәсіхшілік қағидаттарға негізделген түрлі әлеуметтік реформаларды, соның ішінде ішімдікке тыйым салуды, әйелдерге сайлау құқығын беруді және демалыс пен ғибадат күні ретінде сенбіні (жексенбіні) сақтауды жақтады. Бұл қозғалыс евангелиялық протестантизмнің ықпалында болды және Киелі кітап қағидаттарына сүйенген «мәсіхшілік ұлт» орнатуға ұмтылды. Robertson National Reform Movement те, Lord's Day Alliance та ұстанған сол қағидаттардың өкілі болды. Сол себепті ол Regent University-ді де құрды.

Пэт Робертсон 1977 жылы Риджент университетін Уильям Миллер соншалық батыл түрде қарсы тұрған католиктік іліммен үйлесімді түрде құрды. Католицизм мен діннен тайған протестантизм шайтандық библиялық әдіснаманы қолданады; ол, киеліленбеген өзге де жемістерінің қатарында, Иса шын мәнінде қайтып келмей тұрып, мың жылдық бейбітшілік болады деген сенімді туғызады. Робертсон өз университеті ерлер мен әйелдерді Мәсіхтің мыңжылдық үкіметін Киелі кітаптағы Мыңжылдық кезінде басқаратын адамдар болуға дайындайды деп сенеді. «Риджент» термині елден тыс жерде жүрген билеуші не монархтың атынан өкіл немесе орынбасар ретінде әрекет ететін адамды білдіреді.

1989 жылғы ақыр заман уақытына дейін, кем дегенде 1960 жылдан бастап, 1888 жылы жексенбілік заңнаманы ілгерілеткен ұйымдардың қазіргі замандағы баламалары тарих сахнасына шықты. 1989 жылдан кейін айдаһардың, аңның және жалған пайғамбардың діни саласының барлық үш элементін шайтандық көріністер дүр сілкіндірді. Иса әрдайым бір нәрсенің ақырын басқа бір нәрсенің басталуымен байланыстырады, ал 1989 жыл — Даниял кітабының он бірінші тарауының қыркыншы аятындағы «ақыр заман уақыты» — қырық бірінші аяттағы жуық арада келетін жексенбілік заңмен аяқталатын пайғамбарлық кезеңді бастайды. Сол жексенбілік заң келгенде, Шайтан Мәсіхтің «кейпіне енгендей» болып көрінеді, әрі оның алдаудың шарықтау шегі саналатын іс-әрекеті кереметтер мен сауығулармен басталады.

Сол пайғамбарлық кезеңнен басталатын тарих жексенбілік заңға алып баратын жолдан тайған протестанттық қозғалыстың іс-әрекетін айқындайды; сол заңның нышаны ретінде 1989 жыл, яғни сол кезеңнің басталуы, берілген. 1989 жылы «темір перденің» «қабырғасы» құлады, ал осы кезеңнің соңында «Шіркеу мен Мемлекеттің бөліну қабырғасы» құлайды.

Кезеңнің басталуы соңғы сегіз президенттің алғашқы екеуін белгілейді. Басталуы папалықтың Кеңес Одағындағы өз жауы — атеизмді жеңуін көрсетеді, ал соңғысы папалықтың Америка Құрама Штаттарындағы өз жауы — протестантизмді жеңуін белгілейді. Басталуы сол сегіз президенттің алғашқысының (республикалық) Киелі кітап пайғамбарлығындағы антихристпен қол ұстасуын айқындайды, ал аяқталуы сол сегіз президенттің соңғысының Киелі кітап пайғамбарлығындағы антихристпен қол ұстасуын белгілейді. Сол алғашқы президент қабырғаның құлауына себепкер болған деп түсініледі, ал соңғысы — қабырғаны тұрғызатын тұлға.

1960 жылы, 1989 жылғы ақырзаман уақытына дейін, қазіргі Ұлттық Реформа Қозғалысы басталды. Сайлаудан кейін шайтандық кереметтер басталды. Жексенбілік заңның алдында ұлттық реформаторлардың соңғы көрінісі өздерінің саяси басын қайта көтереді. Жексенбілік заң кезінде Шайтанның ғажайып әрекетінің уақыты жетеді. Жексенбілік заңның алдында, пайғамбарлық қажеттілік бойынша, Құрама Штаттардың ұлттық өркендеуін ғана жойып қоймайтын, сонымен қатар сол үкімдер пайғамбарлық қажеттілік бойынша соншалықты ауыр әрі қорқынышты болуы тиіс, сонда соңғы ұлттық реформа қозғалысындағы адамдарға, яғни христиан ұлтшылдарына, сол үкімдердің себебі ретінде өздері «Иеміздің күні» деп атайтын күнді қорлап жүрген азаматтарды көрсетуге мүмкіндік беретін қисын орнығады.

Біз бұл зерттеуді келесі мақалада жалғастырамыз.

«Егер біздің халқымыз өздері болып келген енжар күйде қала берсе, Құдай оларға Өзінің Рухын төге алмайды. Олар Онымен бірлесіп әрекет етуге дайын емес. Олар жағдайға сергек емес және төніп тұрған қауіпті ұғынбайды. Олар қазір, бұрын-соңды болмағандай, қырағылық пен бірлескен іс-әрекетке деген мұқтаждықтарын сезінулері тиіс.

«Үшінші періштенің айрықша ісі өз маңыздылығына сай көрінген жоқ. Құдай Өз халқының бүгін алып отырған орнынан әлдеқайда ілгері болуы керек екенін қалады. Бірақ енді, олар белсенді әрекетке кірісетін уақыт келгенде, олардың әлі де дайындалуы қажет. Ұлттық реформаторлар діни бостандықты шектеуге бағытталған шараларды талап ете бастағанда, біздің жетекші адамдарымыз жағдайдың мәнін дер кезінде түсініп, бұл әрекеттерге қарсы тұру үшін шын ықыласпен еңбек етуге тиіс еді. Нұрдың халқымыздан жасырылып қалуы — нақ осы уақыт үшін қажет болған осы қазіргі шындықтың жеткізілмей қалуы — Құдайдың тәртібіне сай емес. Үшінші періштенің хабарын уағыздап жүрген қызметшілеріміздің бәрі бірдей ол хабардың нені қамтитынын шын мәнінде түсіне бермейді. Ұлттық реформа қозғалысын кейбіреулер соншалықты болмашы маңызды нәрсе деп санағандықтан, оған көп көңіл бөлуді қажет деп таппады, тіпті олай істеу арқылы үшінші періштенің хабарынан бөлек мәселелерге уақыт арнаған боламыз деп те ойлады. Иеміз бауырластарымызды осы уақытқа арналған нақ сол хабарды осылайша түсіндіргендері үшін кешірсін.»

Халық осы заманның қауіптері жөнінде оятылуы керек. Күзетшілер ұйқыда. Біз жылдар бойы артта қалып қойдық. Бас күзетшілер өздеріне мұқият болудың шұғыл қажеттілігін

сезінсін, әйтпесе оларға қауіп-қатерлерді көру үшін берілген мүмкіндіктерден айырылып қалуы мүмкін.

«Егер біздің конференцияларымыздағы жетекші адамдар дәл қазір Құдайдың өздеріне жіберген хабарын қабылдасамас және әрекет ету үшін сапқа тұрмасам, қауымдар зор шығынға ұшырайды. Күзетші семсердің келе жатқанын көріп, кернейге анық үн берсе, бүкіл қатар бойындағы халық ескертуді жаңғыртып жеткізеді, сонда бәріне де шайқасқа әзірленуге мүмкіндік беріледі. Бірақ тым жиі басшы: “Асығыстық жасамайық. Қателік болуы мүмкін. Жалған дабыл көтеріп қоймау үшін абай болуымыз керек”,— дегісі келгендей, екіұдай күйде бөгеліп тұрады. Оның дәл осы іркілісі мен сенімсіздігі: “Тыныштық пен қауіпсіздік”,— деп айқайлап тұрғандай. Алаңдамандар. Қорықпаңдар. Осы діни түзету мәселесі жөнінде талап етілгеннен әлдеқайда көп нәрсе жасалып жатыр. Бұл дүрбелеңнің бәрі де басылады. Осылайша ол, шын мәнінде, Құдайдан келген хабарды жоққа шығарады, ал қауымдарды қозғауға арналған ескерту өз міндетін орындай алмай қалады. Күзетшінің кернейі анық үн бермейді, сондықтан халық шайқасқа дайындалмайды. Күзетші абай болсын: оның іркілісі мен кідірісі салдарынан жандар қырылып қалмасын, әрі олардың қаны оның қолынан сұралмасын».

«Біз өз елімізде жексенбілік заңның қабылдануын көп жылдан бері күтіп келеміз; ал енді бұл қозғалыс дәл іргемізге таяп келгенде, біз сұраймыз: осы мәселеде біздің халқымыз өз борышын атқара ма? Біз туды көтеруге және діни құқықтары мен артықшылықтарын қадірлейтіндерді алдыңғы шепке шақыруға жәрдемдесе алмаймыз ба? Адамға емес, Құдайға мойынсұнуды таңдағандардың езгінің қолын сезінетін уақыты тез жақындап келеді. Ендеше, Оның киелі өсиеттері аяқасты етіліп жатқанда, үнсіз қалу арқылы Құдайды қорлаймыз ба?»

«Протестанттық әлем өз ұстанымы арқылы Римге ымыра жасап жатқан осы кезде, біз жағдайды ұғынып, алдымыздағы тартысты оның шынайы мән-мағынасында көрейік. Күзетшілер енді дауыстарын көтеріп, осы уақыт үшін қазіргі ақиқат болып табылатын хабарды жарияласын. Халыққа пайғамбарлық тарихтың қай тұсында тұрғанымызды көрсетіп, шынайы протестантизм рухын оятуға, әрі дүниені осыншама уақыт бойы пайдаланылып келген діни бостандық артықшылықтарының қадірін сезінуге оятуға ұмтылайық.»

«Құдай бізді оянуға шақырады, өйткені ақыр таяп қалды. Өтіп жатқан әрбір сағат — көктегі сарайларда жер бетіндегі бір халықты жуырда біздің алдымызда ашылатын ұлы көріністерде өз үлесін атқаруға даярлау үшін жасалып жатқан қызметтің сағаты. Бізге тым аз құнды болып көрінетін осы өтіп жатқан сәттер мәңгілік мүдделерге толы салмақты. Олар жандардың тағдырын мәңгілік өмірге не мәңгілік өлімге қарай қалыптастырып жатыр. Бүгін біз халықтың құлағына айтатын сөздеріміз, істеп жатқан істеріміз, жеткізіп жүрген хабарымыздың рухы — өмірден өмірге апаратын хош иіс те, не өлімнен өлімге апаратын иіс те болмақ.»

«Бауырларым, өз құтқарылуларыңның да, сондай-ақ өзге жандардың тағдырының да қазір алдарыңда тұрған сынаққа арнап жасап жатқан дайындықтарыңа байланысты екенін түсінесіңдер ме? Сендерде қарсыласу өздеріңе қарсы көтерілген кезде берік

тұруға мүмкіндік беретін сондай қызу ынта, сондай тақуалық пен бағышталу бар ма? Егер Құдай мен арқылы әлдеқашан сөйлеген болса, сендер кеңестердің алдына әкелінетін уақыт келеді, сонда сендер ұстанатын ақиқаттың әрбір ұстанымы қатаң сынға алынады. Қазір соншама көп адам зая кетіріп жатқан уақыт Құдай бізге жүктеген, таяп келе жатқан дағдарысқа дайындалу міндетіне арналуға тиіс». Testimonies, volume 5, 714–716.